

edu
CAC

ENS POSEM A LA SEVA PELL
ITINERARI TRANSVERSAL | DIVERSITAT CULTURAL

PRESENTACIÓ DE L'ITINERARI	3
INTRODUCCIÓ.....	5
OBJECTIUS	6
MATERIALS NECESSARIS	7
ÀMBITS COMPETENCIALS	7
PROPOSTA DE TEMPORITZACIÓ	7
SISTEMA D'IMPLEMENTACIÓ.....	8
ESTRUCTURA DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA.....	9
ACTIVITAT 1. XOU D'IMPACTE	12
ACTIVITAT 2. PALETA DE COLORS.....	18

Itinerari transversal | Diversitat cultural

Sovint ens trobem buscant paraules “boniques” per parlar de fenòmens o situacions que, socialment, no estan gaire ben vistes. Així, ens podem referir a diversitat cultural i ens sona molt millor que si parlem de diferència cultural. Òbviament, no ens indica el mateix dir que a la nostra ciutat hi ha molts immigrants a dir que hi ha molts estrangers. I no sentim el mateix si algú ens explica que el seu barri és multicultural que si ens explica que els veïns de la seva escala són tots d'ètnies diferents i parlen llengües diferents.

Però perquè el discurs no quedi més que en això, en un discurs, cal dotar aquestes paraules de contingut i sentit. Què vol dir diversitat cultural? Qui és immigrant i qui és estranger? Què vol dir ser diferent? La diversitat és bona però la diferència espanta?

Amb aquest itinerari volem trencar la por a anomenar cada cosa pel seu nom i, per això, trencarem molts estereotips. Reconèixer les pròpies inseguretats vers la diferència i treure a la llum els prejudicis és un exercici indispensable per, justament, començar a erradicar-los.

Si la globalització ens ha permès sentir el món més petit i les fronteres més desdibuixades cal, també, que sentim les persones més a prop. Analitzarem, doncs, la responsabilitat que tenen els mitjans de comunicació a l'hora de construir el nostre imaginari col·lectiu, treballarem els conceptes d'identitat, igualtat i diferència, i vetllarem per promoure actituds fonamentades en el respecte i l'equitat, rebutjant qualsevol tipus d'actitud exclouent. Rebutgem frontalment les idees supremacistes i etnocèntriques.

Què entenem per diversitat cultural?

Per diversitat cultural s'entén la multiplicitat de mitjans pels quals s'expressen les cultures dels grups i de les societats. Aquestes expressions culturals es transmeten dins i entre les societats. La diversitat cultural es manifesta no solament en les diverses formes en què s'expressa, enriqueix i transmet el patrimoni cultural de la humanitat mitjançant la varietat d'expressions culturals, sinó també a través dels diferents modes de creació, producció, difusió, distribució i gaudiment artístics, a més de les tecnologies emprades.

Com funciona l'itinerari?

Amb aquest itinerari transversal us proposem treballar les unitats didàctiques eduCAC amb un fil conductor: la diversitat cultural. Hi trobareu **propostes específiques per complementar el treball de les unitats didàctiques** posant el focus en com es generen **els sentiments de pertinença i d'identificació** amb una cultura o diverses. Per fer-ho, us proposem reflexionar sobre els **conceptes d'igualtat, desigualtat, diferència i diversitat** en un context en què la globalització és total i hi ha el risc que es converteixi en totalitzadora. Cal, doncs, que reconeguem les incerteses i els reptes de conviure de forma multicultural i que siguem capaços d'identificar el paper que juguen els mitjans de comunicació en la construcció de l'imaginari col·lectiu.

Propostes per treballar la diversitat cultural a les unitats didàctiques

Unitat didàctica | Quin xou!

Entretenir-nos mirant què els hi passa als altres a través de les pantalles s'ha convertit en un hàbit més, però... què hi ha de realitat en els *realities*?

Unitat didàctica | Cinema, més que entreteniment

Aprenem a entendre com funciona el llenguatge cinematogràfic i convertim-nos en espectadors crítics!

Unitat didàctica | L'espectacle dels fets Projecte d'aula | Fem periodisme!

Podem treballar primer conceptes com el sensacionalisme o l'espectacularització de la informació. O bé posar-nos a la pell dels periodistes i en un equip d'informatius.

Ens posem a la seva pell

Aprofundirem en l'anàlisi sobre els valors que transmeten els xous televisius, posant el focus sobre com nosaltres mateixos ubiquem les persones en determinades caselles en funció del seu aspecte físic. Què implica classificar les persones en blanques, negres, vermelles o grogues?

Construcció d'estereotips culturals

Tot allò que serveix per explicar-nos històries determina la construcció del relat. Un relat que es pot convertir en realitat en les nostres mentes. Analitzem a través de quins mitjans se'ns transmeten certs estereotips culturals per convertim-nos en espectadors crítics i/o en creadors d'històries amb consciència.

Com ens representen els mitjans?

La manera com els mitjans ens mostren el món condiona la nostra manera de veure'l i entendre'l. Analitzem la diversitat cultural als mitjans i desenvolupem una mirada crítica per erradicar els prejudicis i els estigmes que es col·loquen damunt de determinats col·lectius de persones.

DIVERSITAT CULTURAL | ENS POSEM A LA SEVA PELL

Moltes vegades tendim a construir-nos una imatge de la persona que tenim al davant en funció d'allò que observem a primera vista. I aquesta imatge que construïm sobre l'altra persona molt sovint és equivocada, ja que normalment està fonamentada en estereotips.

Els estereotips ens poden portar a pensar que una persona té un determinat caràcter, o una manera de pensar o un tipus d'humor, o un nivell adquisitiu, per exemple, en funció de quin sigui el seu color de pell o quin tipus de cabell tingui, o de quina manera vagi vestida, entre d'altres.

Aquestes idees preconcebudes les anem aprenent i assimilant de mica en mica, des que som petits. I en aquest procés de construcció s'hi barregen molts elements que sovint ens costa entendre com han entrat en la nostra ment. Però el cas és que hi són. Tots i totes en tenim alguns d'assimilats, i cal treballar des de la consciència i l'autoreflexió si volem viure en una societat en què tothom tingui dret a ser el que vulgui ser, més enllà del color d'ulls amb què hagi nascut.

Treballem, doncs, per entendre com aprenem aquests estereotips i per veure quins són els que tenim més arrelats, més interioritzats. Potser així, de mica en mica, trobarem també la manera de desmuntar-los.

Deixem aflorar els matisos, perquè a la vida ja se sap que no tot és "o blanc o negre".

OBJECTIUS

- Utilitzar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació i les TIC, per obtenir, interpretar i elaborar informacions i opinions.
- Potenciar la creativitat i les habilitats socials per a la dinàmica del joc de rols.
- Ser capaços d'identificar i reflexionar sobre els missatges i valors que ens transmeten els *reality show* o xous televisius i el seu impacte en el nostre dia a dia.
- Aprendre a identificar els estereotips (origen, mitjans de transmissió...) i aprendre a descodificar-los.
- Potenciar una actitud activa i una mirada crítica en el seu entreteniment a través dels mitjans de comunicació i d'internet.
- Ser capaços de treballar i d'assolir objectius en grup, així com debatre tot aportant i justificant les pròpies opinions.
- Potenciar els valors de respecte, diàleg, responsabilitat i cooperació a través dels debats i el treball en equip.
- Expressar-se oralment i audiovisualment de manera coherent i adequada per a l'elaboració d'un projecte audiovisual.

MATERIALS NECESSARIS

- Guia per al professorat
- Projector a l'aula per a la visualització dels vídeos
- Pissarra o suport digital
- Ordinadors o dispositius amb accés a internet
- Càmera de fotos (opcional)
- Folis (opcional)
- Pintures (opcional)
- Pinzells (opcional)
- Material per al muntatge de l'exposició. Variable segons el que decidiu (xinxetes, suro, cordills, pinces, cinta adhesiva, cola, cartró, etc.).

ÀMBITS COMPETENCIALS

- Àmbit lingüístic
- Àmbit tecnològic
- Àmbit social
- Àmbit de cultura i valors
- Àmbit digital
- Acció tutorial

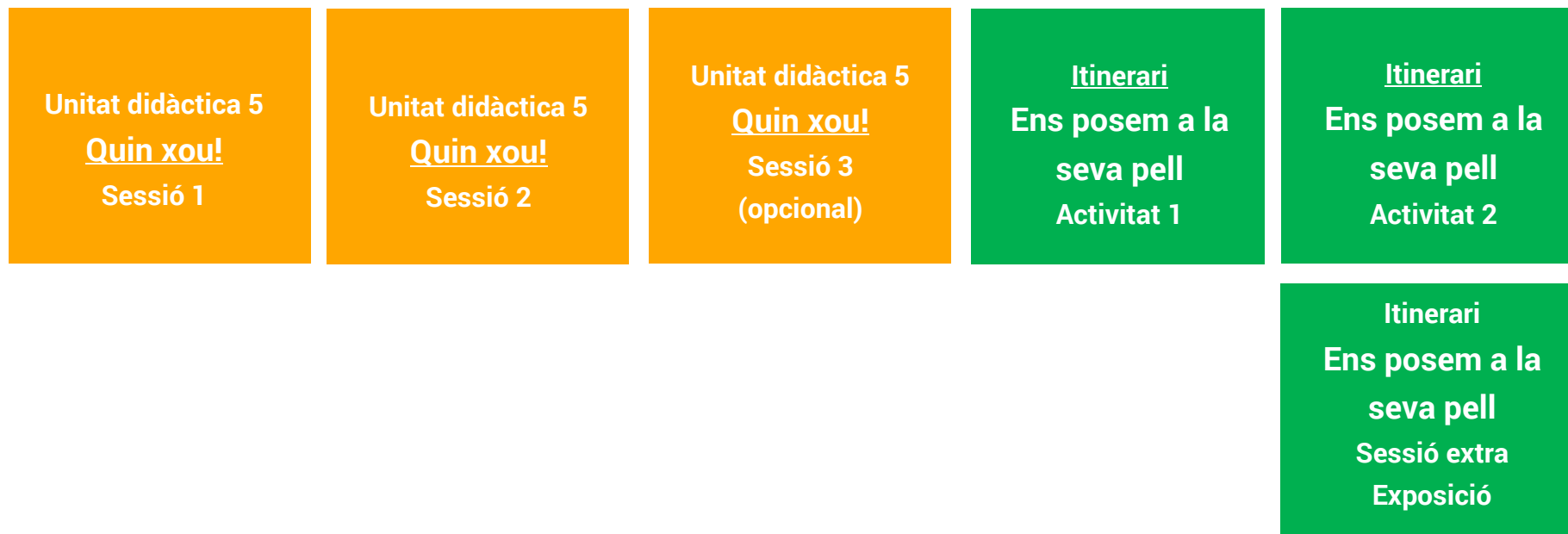
PROPOSTA DE TEMPORITZACIÓ

2 sessions d'1 hora + 1 sessió extra si decidiu fer el muntatge de l'exposició

SISTEMA D'IMPLEMENTACIÓ

Abans d'iniciar aquesta proposta de l'itinerari transversal us recomanem dur a terme la **'Unitat didàctica 5 | Quin xou!'**, en la que aprenem quins tipus de xou d'impacte existeixen i les seves característiques principals. Així, aprofitarem l'activitat de jocs de rol, en la que l'alumnat ha de representar un tipus de xou d'impacte davant de tota la classe i introduïrem personatges amb diverses característiques físiques, per veure si unes determinades aparences condicionen l'actitud dels nois i noies que els representen.

Després d'una primera part més enfocada al joc i més dinàmica, veurem uns vídeos reflexius sobre **com ens impacta el racisme des que som ben petits i debatrem al respecte**. Acabarem amb una exposició dels tons de pell de l'aula. Tot plegat ens servirà per descodificar els nostres propis prejudicis i per desenvolupar l'esperit crític amb aquells mitjans que els fomenten. Reflexionem sobre la necessitat de ressaltar la igualtat de drets i d'oportunitats que ha de prevaldre entre totes les persones, i com aquesta premissa s'ha de veure reflectida dins i fora de les pantalles.

ESTRUCTURA DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA

XOU D'IMPACTE

Activitat 1 / Durada orientativa: 1 hora

PROPOSTA D'ACTIVITATS				
DESCRIPCIÓ DE LES ACTIVITATS		MATERIALS I RECURSOS	ORGANITZACIÓ A L'AULA	DURADA ORIENTATIVA
Activitat inicial	<p>Activitat 1: Xou d'impacte</p> <p>1.1: Entrem en escena Ens organitzem en grups i preparem el <i>reality show</i> que cada grup haurà de representar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Guia per al professorat 	En grups de 5-6 alumnes	20'
Activitats de desenvolupament	<p>1.2: Comença l'espectacle Convertim l'aula en un plató i cada grup surt a representar el seu programa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Guia per al professorat 	Convertim l'aula en un plató amb: públic, jurat i espai de representació.	25'
Proposta de síntesi	<p>1.3: Tanquem el xou Plantegem unes preguntes sobre els personatges dels seus xous amb la intenció d'obrir un espai de debat i reflexió sobre els prejudicis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Guia per al professorat 	Disposició habitual	15'

PALETA DE COLORS

Activitat 1 / Durada orientativa: 1 hora

PROPOSTA D'ACTIVITATS				
DESCRIPCIÓ DE LES ACTIVITATS		MATERIALS I RECURSOS	ORGANITZACIÓ A L'AULA	DURADA ORIENTATIVA
Activitat inicial	<p>Activitat 2: Paleta de colors</p> <p>2.1: Per començar Visualitzem el vídeo "Racismo en México" i plantegem unes preguntes inicials.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Guia per al professorat ▪ Ordinador amb accés a internet ▪ Projector a l'aula 	Disposició habitual	15'
Activitats de desenvolupament	<p>2.2: Un món de colors Presentem el projecte Humanae, d'Angélica Dass, i el comentem. Veiem una conferència de l'autora i compartim reflexions.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Guia per al professorat ▪ Ordinador amb accés a internet ▪ Projector a l'aula 	Disposició habitual	20'
Activitats de desenvolupament	<p>2.3: Diversitat a l'aula Imitem el projecte Humanae representant la diversitat de tons de pell que hi ha la nostra pròpia aula.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Guia per al professorat ▪ Càmera de fotografies ▪ Ordinadors ▪ O bé, folis i pintures. 	Disposició habitual	25'

PREPAREM L'EXPOSICIÓ

Sessió extra / Durada orientativa: 1 hora

PROPOSTA D'ACTIVITATS				
DESCRIPCIÓ DE LES ACTIVITATS		MATERIALS I RECURSOS	ORGANITZACIÓ A L'AULA	DURADA ORIENTATIVA
Activitats de desenvolupament	<p>2.4: Muntem l'exposició Decidim on ubicar l'exposició i quin format donar-li.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Guia per al professorat Material per al muntatge de l'exposició. Variable segons el que decidiu: xinxetes, suro, cordills, pinces, cinta adhesiva, cola, cartró, etc. 	Sortim de l'aula per muntar l'exposició	40'
Proposta de síntesi	<p>2.5: Reflexions finals Per fer un tancament de tot el treballat, plantegem algunes preguntes per vincular els estereotips culturals amb el que veiem normalment a través de les pantalles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Guia per al professorat 	Disposició habitual	20'

ITINERARI TRANSVERSAL | DIVERSITAT CULTURAL ENS POSEM A LA SEVA PELL

En aquesta proposta didàctica trobareu recursos per treballar amb el vostre alumnat com tenim associats certs prejudicis cap a les persones en funció del seu color de pell, del seu aspecte físic o de la seva aparença en general. Tot i que la construcció d'aquests prejudicis beu de múltiples fonts, en aquest cas partirem de la **'Unitat didàctica 5. Quin xou!'** per encarar-los. Parlarem dels *realities* i de la posada en escena de forma amena i contundent alhora, per tornar, precisament, a la realitat.

ACTIVITAT 1. XOU D'IMPACTE

Després d'haver realitzat la sessió 1 de la **'Unitat didàctica 5. Quin xou!'** haurem après quins tipus de *reality shows* o xous d'impacte podem visualitzar avui dia a la televisió, i haurem treballat a partir de quins valors (positius i negatius) i de quins patrons funcionen.

Amb la sessió 2 de la mateixa unitat haurem pogut reproduir algun o diversos dels xous a l'aula. Ara, doncs, reprendrem l'activitat de recreació d'un xou televisiu, però afegint-hi algunes característiques particulars als personatges per reflexionar sobre els estereotips que assignem a les persones.

1.1. Entrem en escena

Repetim les pautes marcades a l'activitat 3, 'Fem un xou', de la **'Unitat didàctica 5. Quin xou!'**, on proposàvem que, fent gala de l'humor i la creativitat, reproduíssim de la forma més enginyosa possible els trets principals d'algun tipus de *reality show*. Els passos a seguir i que ara repetirem són els següents:

- **L'espai.** Reproduïm a l'aula un plató de televisió i disposem la classe per tal d'adoptar el format d'un *talent show* o concurs de talents. Així doncs, muntarem un espai que farà d'escenari i hi col·locarem cadires al davant, enfocades cap a aquest espai on es durà a terme un programa d'aquest tipus.
- **Els rols.** El docent o, si es prefereix, un/a alumne/a, conduirà el programa, com si es tractés d'un presentador o presentadora. A més, haurem de fer 4 grups d'entre 5-6 alumnes. I, en paral·lel, crearem un altre grup, format només per 3 alumnes, que farà de jurat.

- **La dinàmica.** Cada grup haurà de sortir a representar a “l’escenari” algun dels xous treballats a l’aula. L’hauran de representar el millor que puguin, repartint-se els diversos rols i personatges, tot demostrant que han entès quines són les característiques o elements clau de l’èxit del seu programa. En definitiva, demostrar que han entès els conceptes i idees, **fruit de l’anàlisi conjunta de les dues sessions anteriors** de la **‘Unitat didàctica 5. Quin xou!’**. Per fer-ho, **podran fer servir les taules preparades en l’activitat de la sessió anterior**.

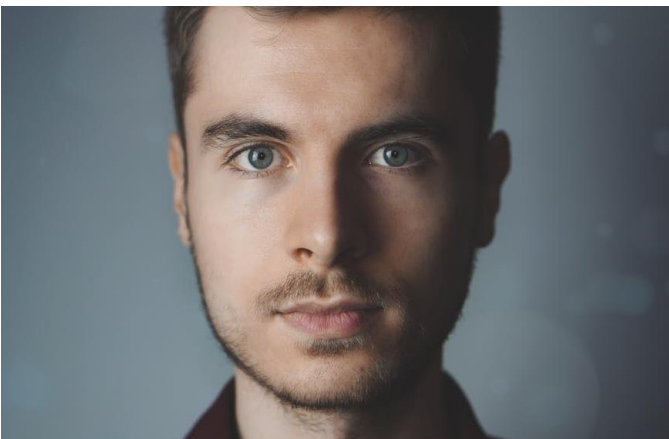
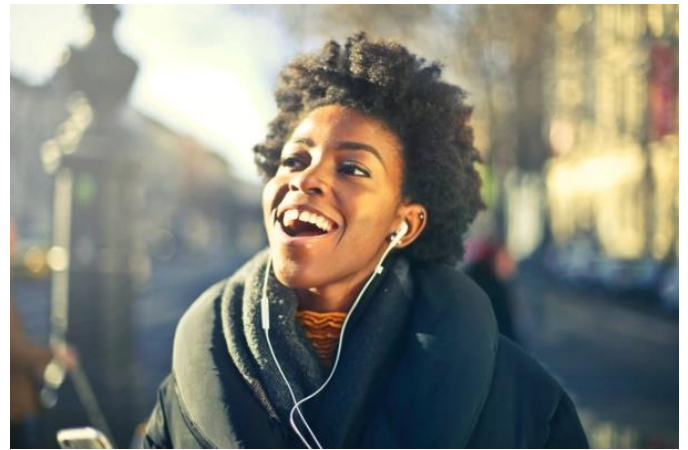
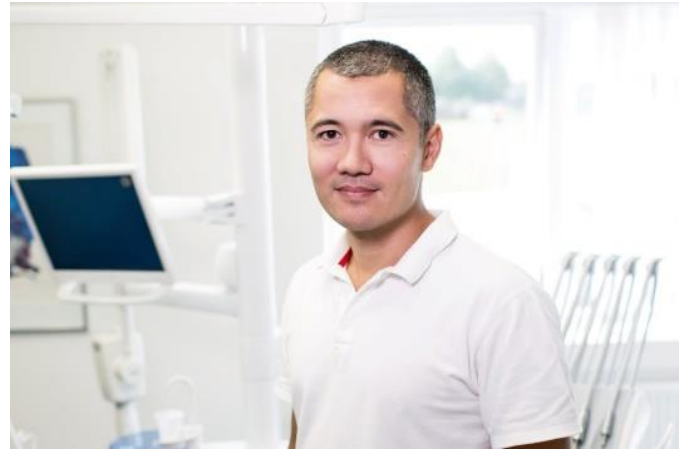
En paral·lel, el **jurat** del concurs haurà d’actuar com a tal i valorar les actuacions dels concursants un cop acabin la representació. **El presentador o presentadora** haurà de conduir el programa i, finalment, el **públic** (que seran els grups que no estiguin actuant en aquell moment) tindrà l’oportunitat de votar, individualment, quina representació els hi ha agradat més i creuen que reflecteix millor les idees recollides en l’anàlisi de la sessió anterior, tot argumentant el perquè.

- **Els xous a representar.** Els tipus de xou que haurà de representar cada grup els podeu o bé repartir a sorts, o bé deixar que cada grup triï quin li ve més de gust representar. Prepararem 4 papers amb els noms dels tipus de xou treballats (excepte el *talent show*, que ja l’estarem representant entre tots i totes):
 - *Reality* de convivència
 - *Talk shows* o espectacles de la paraula
 - *Dating shows* o programes de cites
 - *Coaching shows*
- **Caracteritzem els personatges.** En aquesta ocasió, us proposem que afegiu la caracterització dels personatges dins de cada grup. Una caracterització que es basarà en el físic i l’aparença, ja que serà l’única informació amb què comptarem sobre els personatges. Així doncs, cada grup rebrà uns personatges que haurà d’ubicar dins del seu *reality show*. Haurem de repartir tants personatges com membres hi hagi al grup. Us proposem les següents imatges, i podeu repartir-les entre els grups com us sembli més oportú:

DIVERSITAT CULTURAL | Ens posem a la seva pell

DIVERSITAT CULTURAL | Ens posem a la seva pell

Un cop cada grup tingui assignats els personatges i el tipus de xou a representar, dedicarem una bona estona a preparar el programa.

El grup que hagi de representar un *reality* de convivència, haurà de pensar quin tipus de conflicte o quines situacions de convivència vol mostrar a partir dels personatges que tenen. El grup que hagi de representar un *talk show* o espectacle de la paraula, haurà de reproduir un programa d'entrevistes, o de vivències personals, o de retrobaments, i, per tant, podrà fer-ho donant més o menys protagonisme a un personatge o un altre. A qui li hagi tocat preparar un *dating shows* o programa de cites, haurà de pensar quins personatges emparella i reproduir els tipus de conversa, explicar les aficions de cadascú, decidir si la cita funcionarà o no... I el grup encarregat del *coaching show* haurà de pensar quin tipus de suport vol oferir als seus personatges, pot ser des d'un programa per superar fòbies, un amb reptes esportius, un de suport emocional... Sigui com sigui, donarem via lliure per fer volar la imaginació!

És important subratllar que, tot i que haurem de ser fidels a les característiques pròpies de cada tipus de xou, per tal que la resta d'alumnes entenguin el que estem fent, també podem inventar-nos un programa que no existeixi. Per exemple, si ens ha tocat fer un programa de cites, haurem de recollir els elements clau d'aquest tipus de programa, però podem incorporar tots els detalls o innovacions que vulguem, **sense reproduir al peu de la lletra els programes que coneixen de la televisió.**

1.2. Comença l'espectacle

A continuació, arriba el moment de posar els programes en escena. Com dèiem al principi, preparem la classe com si fos un plató de televisió, i cada grup haurà de sortir a representar el seu programa, mentre la resta de grups fan de públic i altres actuen com a jurat. Deixarem uns 5 minuts per grup.

- **Instruccions per al jurat**

Al final de cada representació, el jurat donarà la seva opinió. Les opinions hauran d'estar ben argumentades. Per fer-ho més divertit, proposarem als 3 membres del jurat que es reparteixin entre ells els 3 rols típics que veiem en aquest tipus de presentadors dels concursos de talents, que serien: el més dur i intransigent; el més amable i eufòric, que no dubta a subratllar totes les virtuts dels participants; el que no té gaire coneixement sobre la matèria i parla fent repeticions i sense aportar gairebé res de nou. Haurem de deixar clar, també, que no s'admetran insults ni faltes de respecte de cap tipus.

▪ Instruccions per al públic i el presentador o presentadora

Després, un cop el jurat hagi fet la seva valoració, la resta del grup classe haurà de valorar també el que ha vist. Anteriorment, la persona que fa el rol de presentador/a els haurà demanat que vagin anotant en un paper les 3 coses que més els ha agradat de cada representació i les 3 que menys. Després, un cop acabat el xou, el/la presentador/a demanarà al públic que puntuï la representació de l'1 al 5 (essent 1 el valor més baix i 5 el més alt). En l'activitat final de reflexió, el públic haurà de justificar les seves puntuacions. Recordem que en aquesta primera part estem valorant l'actuació dels i les alumnes, fixant-nos en si han reproduït bé el tipus de programa que els ha tocat.

1.3. Tanquem el xou

L'objectiu de repartir entre els grups imatges dels personatges que hauran d'ubicar dins de cadascun dels seus *reality shows* és veure si, **en funció de l'aspecte físic i dels "trets culturals" que s'intueixen en cada personatge, hi associem automàticament un caràcter determinat**, unes habilitats, una manera de pensar, un tipus d'humor, una problemàtica... O qualsevol altre tret distintiu que puguem intuir que ve donat, únicament, per com visualitzem la persona en qüestió. Caldrà, doncs, que ens plantejem si estem associant una identitat cultural o una altra a cadascun dels personatges repartits, tot i no conèixer-los, basant-nos només en els seus trets físics.

Arribats fins aquí, doncs, ens plantejarem algunes preguntes sobre aquesta qüestió, amb la intenció d'obrir un espai de debat i reflexió. Les preguntes s'hauran de basar en allò que hàgim reproduït en els nostres xous i, per tant, seran diferents en cada cas. A tall d'orientació, podem plantejar-ne les següents:

- En què ens hem basat per decidir el tipus de rol que faria cada personatge?
- Per què li hem atorgat un determinat caràcter al personatge "X"?
- Per què hem imaginat que el personatge "X" no parlaria català?
- En què ens hem basat per aparellar els personatges "A" i "B"?
- La caracterització que hem fet dels personatges ha estat condicionada per quin és el color de pell, o la forma o el color d'ulls, o el tipus de cabells de cada personatge?
- Ens hem fixat que només associem la variable de "trets culturals" a les persones que no tenen la pell blanca i els ulls arrodonits? Per què passa això?
- A mode de conclusió, penseu que heu estat influenciats per alguns estereotips a l'hora d'ubicar i caracteritzar els personatges dins del vostre xou? Quins?
- Heu descobert que teniu interioritzats alguns estereotips sobre certs tipus de persones?
- Després d'haver fet aquest treball, penseu que els mitjans de comunicació ens influeixen a l'hora de veure les persones d'una determinada manera en funció d'uns suposats trets culturals?

- Els programes que acostumeu a veure o seguir vosaltres, representen la humanitat amb tota la seva diversitat?
- I a les xarxes socials, quins estereotips culturals hi podem observar?

ACTIVITAT 2. PALETA DE COLORS

Amb aquesta activitat volem evidenciar com, encara avui dia, existeixen prejudicis vers una gran majoria de població que no és, estrictament o oficialment, blanca. En paral·lel, descobrirem com en aquesta vida no tot és “o blanc o negre” i que la humanitat està composta per una riquesa quasi infinita de variables tons de pell, colors d’ulls, tipus de cabell i un llarg etcètera.

2.1. Per començar

Començarem la sessió visualitzant a l’aula un vídeo realitzat el 2012 per l’organització 11.11 Cambio Social dins de la campanya “Racismo en México”. El vídeo es basa amb un experiment que va ser dissenyat per Kenneth i Mammie Clark als anys trenta als EUA, i que té per objectiu desvelar alguns dels prejudicis “racials” que els infants assumeixen com a “normals” des de ben petits.

Títol	Duració
<u>Viral de la campanya “Racismo en México”</u>	3:49

És possible que al grup classe sorgeixin comentaris com que el vídeo està antiquat, perquè és del 2012, i les afirmacions dels infants, avui dia, serien molt diferents. O que no es pot comparar amb la nostra realitat, ja que està gravat a Mèxic, país amb una realitat sociocultural molt diferent de la nostra. En aquests casos, podem projectar aquest altre vídeo, que està realitzat seguint exactament la mateixa dinàmica i el mateix tipus d’experiment, però a Itàlia el 2016.

Títol	Duració
<u>Doll Test- Los efectos del racismo en los niños</u>	2:44

Un cop vist el vídeo o els vídeos, plantejarem les preguntes següents:

- Per què aquests nens i nenes associen connotacions més negatives al nino de color negre que al nino de color blanc?
- Com poden haver rebut el missatge que les persones negres són dolentes o perilloses?

- Si pensem en els contes, les pel·lícules, novel·les o videojocs, què estem acostumats a veure? Quins estereotips associem a les persones blanques i quins a les persones negres?
- Ens sorprèn que alguns dels infants que apareixen en el vídeo i que tenen la pell més fosca, diguessin que s'assemblen més al nino blanc que al nino negre?
- Per què creieu que se senten més propers al nino blanc?

2.2. Un món de colors

A continuació, projectarem a l'aula la pàgina principal de la [web Humanae](#), en què podem veure un mural amb un munt de cares de persones diferents i un to associat en el fons de cada fotografia. La idea és començar projectant aquest mural, on es veuen totes les cares, i, de moment, sense explicar res més, plantejar el següent:

- Què vol representar aquesta composició?
- Quin missatge ens està enviant?

També podem veure les fotografies en gran, una a una, fent clic en [aquest enllaç](#). Després d'una estona comentant entre tots i totes el que ens transmet aquest mural, explicarem que aquest és el projecte artístic de la fotògrafa brasilera Angélica Dass. Humanae és el nom que va triar pel que, inicialment, era el seu projecte de final de carrera, presentat l'any 2012. Ara podem definir aquest projecte com un *work in progress*, és a dir, un treball que no està acabat, que segueix viu i canviant, ja que l'autora continua rebent persones que hi volen participar, deixant-se fotografiar i deixant que ella els hi associï un *Pantone* determinat, el mateix color amb què pinta el fons de la seva imatge.

A l'article "[Humanae: educar para la igualdad mediante la fotografía](#)", escrit per Valeria Saccone i publicat a la revista i blog digital *Yorokobu*, es recullen les paraules amb què l'artista explica com desenvolupa la seva obra: «Hago retratos sobre un fondo blanco. Cojo un punto de 11 por 11 píxeles de la piel de la nariz y coloco este color sobre el fondo de la foto. Después busco el equivalente en el catálogo de colores llamado Pantone, que es usado a nivel industrial. Lo que he creado es una gran paleta de colores, como las de los pintores, solo que es de colores humanos». En relació a aquesta diversitat de colors, l'artista explica el següent: «El Pantone es conocido como el color real, así que para mí esta paleta es la real. Ninguna de las casi 4.000 personas retratadas en Humanae son realmente blancas, negras, amarillas o rojas».

Així doncs, Dass ens convida a trencar amb un món que classifica les persones en 4 colors: blanc, negre, groc i vermell. I obre una perspectiva en què hi ha tants tons de pell com persones al món. Després de dedicar una estona a comentar la seva obra,

DIVERSITAT CULTURAL | Ens posem a la seva pell

visualitzarem una conferència on ella mateixa explica la seva experiència personal, d'on sorgeix la seva idea i què pretén aconseguir:

Títol	Duració
<u>The beauty of human skin i every color</u>	11:27

Seguidament, podem plantejar algunes preguntes a l'alumnat, com ara:

- Segons Angélica Dass, el color de pell i el tipus de cabell no condicionen la primera impressió, sinó la impressió definitiva que tenim sobre una persona. Hi esteu d'acord?
- L'artista critica que s'indiqui un sol color com el "color carn" i explica que això li creava confusió de petita. Us heu plantejat alguna vegada com conviu amb discriminacions tan subtils com aquesta?
- Esteu d'acord amb l'artista que segons el color de pell o el tipus de cabell que tinguem, es considera que no podem pertànyer a certs llocs? O a certes categories socials?
- Què creieu que vol representar la composició Humanae?
- Quin missatge ens està enviant?
- Què significa per vosaltres "ser blanc/a", "ser negre/a"? Us sentiu dins d'algun grup cultural o identitari o preferiu defugir les etiquetes?

2.3. Diversitat a l'aula

Com a tancament de tot allò treballat fins ara, ens inspirarem en el projecte Humanae, d'Angélica Dass, per fer un experiment a l'aula i prendre consciència de la diversitat al nostre grup-classe.

Per fer-ho, realitzarem un procediment similar al de l'artista i cercarem el color específic més semblant al to de pell de cadascú. Per aconseguir-ho, necessitarem ordinadors amb algun programa d'edició d'imatge, com ara Photoshop, Gimp o, fins i tot, Paint. L'objectiu és cercar el color RGB més similar a la nostra pell.

En cas que no comptem amb ordinadors, una altra opció és que cadascú es dibuixi a si mateix o i experimenti barrejant pintures, fins a trobar el color que consideri que s'assembla més al seu color de pell. Segons el nivell educatiu o els interessos del grup classe, escollirem una opció o l'altra.

→ Passos a seguir si optem per la fotografia:

- Disposar d'una càmera de fotos o dispositiu mòbil amb càmera.
- Buscar una paret llisa i clara, si pot ser blanca millor, on fer les fotografies.

DIVERSITAT CULTURAL | Ens posem a la seva pell

- Haurem de fer una fotografia del rostre de cada alumne/a, com si fos un retrat o una fotografia tipus “carnet”, agafant d’espatlles en amunt.
- Passar totes les fotografies a l’ordinador i guardar-les en una carpeta compartida, que després ens servirà per compartir també els resultats.
- Cadascú haurà d’obrir el seu retrat en un programa d’edició d’imatges per extreure el color RGB del seu rostre.
- Plasmar la diversitat de l’aula. Per reflectir la diversitat a l’aula i a la societat, intentarem ser creatius i acordarem com plasmar-ho en el nostre projecte col·laboratiu. Podem fer el mateix que fa l’artista i editar les fotografies per substituir el fons blanc pel color concret de cadascú. Però també podem optar per fer-ho d’una manera diferent. Podem retallar directament les fotografies i fer un collage amb fulls o formes dels colors trobats. També podem deixar els retrats amb el fons en blanc i crear cartells amb els codis de color trobats. O podem consensuar entre tots i totes de quina manera volem reflectir i mostrar visualment la diversitat a l’aula.
- Compartir els resultats. Finalment, compartirem el resultat d’aquest projecte col·laboratiu. Podem fer-ho a la web del centre educatiu, fent un muntatge amb totes les fotografies, o podem imprimir-les en color i muntar una exposició a l’aula, o al passadís, o al vestíbul del centre educatiu.
 - **Com aconseguir el color RGB específic de la nostra tonalitat de pell?**
 1. Haurem d’obrir cada fotografia en un programa d’edició d’imatge, com ara Photoshop, Gimp o Paint.
 2. A la barra d’eines de qualsevol d’aquests programes, trobarem la icona d’un comptagotes. En general, aquests programes anomenen aquesta eina “selector de color” o “comptagotes”.
 3. Amb aquesta eina seleccionada, cliquem damunt del nas o del front de cada retrat (és important pactar el mateix punt per a tots els casos).
 4. Un cop hem fet clic amb el comptagotes, veurem com, automàticament, es selecciona aquest color específic a l’eina de color del programari.
 5. Per saber quin és el codi RGB d’aquest color, haurem de fer doble clic sobre la casella de color o, en alguns programes, a l’opció ‘editar color’.
 6. Dels diferents valors que se’ns mostraran, anotarem els corresponents a RGB. És possible que en alguns programes, si els teniu configurats en castellà o català, us aparegui com Vermell, Verd i Blau, ja que el codi RGB fa referència a la proporció d’aquests tres colors en les seves sigles en anglès.

Passos a seguir si optem per la pintura:

- Preparar les pintures que farem servir. Recomanem pintures a l'oli i folrar les taules de l'aula per tal de no tacar-les.
- Repartir folis per a cada alumne.
- Fer un retrat de nosaltres mateixos, com si ens fessin una *selfie*.
- Experimentar barrejant les pintures a l'oli, fins que trobem el color que, des del nostre punt de vista, s'assembla més al nostre to de pell.
- Pintar els nostres autoretrats amb el color que hagin creat.
- Utilitzar el mateix color tant per la nostra cara com pel fons del foli.
- Finalment, compartirem el resultat d'aquest projecte col·laboratiu. Podem fer-ho a la web del centre educatiu, fotografiant o escanejant tots els retrats i fent-ne un muntatge, o muntar una exposició a l'aula, o al passadís, o al vestíbul del centre educatiu.

SESSIÓ EXTRA. PREPAREM L'EXPOSICIÓ

2.4. Muntem l'exposició

Si optem per una exposició al centre educatiu, recomanem dedicar una sessió extra a la seva concepció i muntatge. L'exposició es pot fer de la manera que consensuem entre tots i totes i que considerem que representa millor la diversitat a l'aula. L'important és ser creatius i mostrar aquesta diversitat que trobem tant a l'aula com a la societat. Podem incloure les imatges dels mateixos alumnes o fer un collage o un muntatge amb formes geomètriques o cartells amb la diversitat de tons obtinguts.

Abans de res, caldrà escollir el lloc més adient, sigui en un passadís, al vestíbul, a l'entrada del centre educatiu, en una aula, etc.

A continuació, haurem de decidir o consensuar entre tots i totes, **quin format volem donar a l'exposició**. Algunes idees:

- Pensar un títol propi i general per a l'exposició.
- Pensar un text introductori que expliqui el que volem transmetre i quin ha estat el procés de treball.
- Decidir si exposem les obres de forma individual o conjunta, o en grups.
- Pensar si volem afegir un títol per a cada obra individualment, o un text descriptiu que faciliti a les persones que la vegin entendre el que volem transmetre.

- Decidir el suport per a cada retrat o per a cada grup d'imatges. Per exemple, podem col·locar fils al passadís i penjar els retrats amb pinces; utilitzar un suro i xinxetes per penjar els diferents retrats; emmarcar-los enganxant els retrats en un suport com ara cartró, etc.
- També podem ubicar l'obra allà on decidim del centre educatiu, sense donar més informació, i convidar els espectadors i les espectadores a escriure què els suggereix en una pissarra, en notes adhesives o en una llibreta de l'exposició.
- Podem deixar una bústia al final del recorregut, perquè qui la vegi expressi què ha sentit davant de l'exposició, o què els ha suggerit.

2.5. Reflexions finals

Després de tot el treball dut a terme i, independentment, de si hem arribat a muntar l'exposició o no, **finalitzarem el procés amb unes preguntes per compartir impressions o reflexions.**

- Quina impressió ens ha generat veure la increïble diversitat de tons de pell que tenim a l'aula?
- És útil dur a terme activitats d'aquest tipus? Per què?
- Els mitjans de comunicació, sobretot els programes d'entreteniment, acostumen a reflectir aquesta diversitat entre les persones que ens mostren a través de les pantalles? O tendeixen a escollir participants que puguin encabir-se dins dels prototips de "blanc" i "negre"; "occidental", "magrebi", "asiàtic" o qualsevol altra etiqueta? Per què creiem que és així?
- Intentem repassar els programes de televisió que mirem normalment, els videoclips dels nostres grups de música preferits o els famosos que seguim a les xarxes socials. Compleixen uns rols determinats segons com es pressuposa que han de ser per la seva identitat cultural? És a dir, responen als estereotips que sovint s'associen a les diverses identitats culturals? Pensem i compartim exemples.
- I a les sèries i les pel·lícules, trobem personatges que reproduïen estereotips segons la seva identitat cultural? Pensem i compartim exemples.
- Aquesta pràctica que trobem a les pantalles té algun avantatge? I riscos o perjudicis?

edu
CAC

The logo consists of the text 'edu' in a bold, black, sans-serif font on the top line, and 'CAC' in a larger, bold, black, sans-serif font on the bottom line. Two orange L-shaped brackets are positioned around the text: one on the left side, extending from the bottom of 'edu' down to the bottom of 'CAC', and another on the right side, extending from the top of 'edu' up to the top of 'CAC'.